

Hortiné Bathó Edit

A VÁROSVÉDŐ ÉS SZÉPÍTŐ EGYESÜLET TÍZ ÉVE

Az 1980-as évek második felében bontakozott ki országszerte az a széleskörű mozgalom, amely a természetes és épített környezet védelmét tűzte zászlajára. Egymás után alakultak meg az egyesületek, körök, amelyek elindítója és pártfogója sok helyen a Hazafias Népfront volt. Jászberényben is a Népfront kezdeményezte és szorgalmazta a városvédő munka beindítását. 1987. november 10-én zsúfolásig megtelt az egykori Jászkürt fogadó nagyterme (akkor a Hazafias Népfront Székháza), amikor a jelenlévő lelkes, lokálpatrióták megalakították a Városvédő és Szépítő Egyesületet. Azóta 10 év telt el, s az egyesület kitartó és példaértékű munkájával, valamint maradandó alkotásaival beírta nevét a város történetébe.

Az egyesületet kezdettől fogva az a cél vezérelte, hogy lehetőségeihez mérten, mindent megtegyen Jászberény történelmi, építészeti, természeti értékeinek védelmében, s hozzájáruljon lakóhelyük szépítéséhez, fejlesztéséhez. Az egyesület munkáját 15 tagú vezetőség és 3 tagú ellenőrző bizottság irányítja. Az elnöki tisztséget alakulástól 1990 őszéig *Novotni Jánosné*, 1991 április 19-től pedig *Bolla János* látja el. A titkári teendőket kezdetben *Hajnal Béla*, 1989 őszétől *Hortiné, Bathó Edit* végzi. A gazdasági ügyeket kezdetben *Deme Erzsébet*, 1991 tavaszától *Bányai Zoltánné*, 1994-től pedig *Szabó Béla* intézi. Az egyesület működési helye, kezdettől fogva, a Jász Múzeum.

Az egyesület sokrétű tevékenységei közül, különösen kiemelkedő az értékmentő és megőrző munka, amelynek egyik legszebb bizonyítéka az 1988-ban a Fehértói temetőben létrehozott *Védett temetőkert*. A mintegy 1400 m²-nyi védett területen, esztétikus és gondozott környezetben találjuk városunk egykori neves, fontos tisztséget betöltő polgárainak (jászkapitányok, írók, tanítók, görög kereskedők, 48-as honvédek) szépmívű síremlékeit. A védett temetőkert szép példája a múltbeli emlékek megőrzésének és elődeink tiszteletének.

Az egyesület a város majd minden temetőjében dolgozott már az eltelt 10 év alatt. 1992 májusában a Szent Imre temetőben állítottak fel egy fakeresztet, az ott nyugvó kb. 350 II. világháborús katona emlékére. Ezzel megakadályozták, hogy a katonák jeltelen, rég elfeledett sírjait újra parcellázzák és hírük, nevük mindörökké a feledés homályába vesszen. A kereszt körüli *II. világháborús emlékkert* kialakítása jelenleg folyamatban van.

1992-ben az Új temetőben *Pintér Mihály* igen erősen megrongált kriptáját állították helyre, s még ugyanez év július 17-én, a temető búcsúján be is szenteltették a régi szépségében visszaállított kriptát. 1994 nyarán az egyesület tagjai a Liska József Erősáramú Szakközépiskola diákjaival és tanáraival közösen a Zsidó temetőben végeztek gaztalanító és rendezési munkát.

Az egyesület rendszeresen részt vesz a város különböző tereinek csinosításában, rendezésében is. Ennek érdekében ezidáig 54 szépformájú, öntöttvas vázú ülőpadot helyeztek el tereinken. A padok, mintegy követendő példaként maguk után vonták a további esztétikus utcabútorok (kandelláberek, szemétyűjtők) kihelyezését.

Kezdetől fogva szívügyüknek tekintik a város egykori kútjainak helyreállítását is. E téren első munkájuk a Dózsa György úti - hosszú évek óta nem

funkcionáló - egykori artézi kút helyreállítása és működőképessé tétele volt. Ezt követően határozták el a régi ún. "Szűzlány kútja" helyett, egy új ivókút felállítását a főtéren. Több éves gyűjtő (bronz- és rézhulladék) és szervező munka után 1995 júliusára, a Jászok világtalálkozójára, a Redemptio 250 éves évfordulójára elkészült az új szoborkút, amelyet *Korsós lány kútjának* neveztek el és a főtéren, a Déryné Művelődési Központ előtti, izlésesen kialakított parkban helyezték el. A nagyhorderejű munkát a Város Önkormányzatának, illetve néhány nagyüzem, vállalat közös anyagi támogatásával sikerült megvalósítani. A kút tetején álló, bájos bronz leányalak alkotója, a jászfényszarui születésű *Zilahy Zoltán*. A kutat 1995. augusztus 11-én, a Város- és Faluvédők XIV. Országos Találkozója keretében, Ráday Mihály, országosan közismert városvédő adta át Jászberény közönségének. A szoborkút azóta nemcsak a város egyik legszebb látványosságává vált, de frissítő vizet is ad a járókelőknek, hogy szomjukat csillapíthassák.

A Városvédő Egyesület 1990 februárjában rendezte meg először, a múlt század báli hagyományait felelevenítő *Jász bálját*, amely azóta is nagy érdeklődésnek örvend. A bál kezdettől fogva jótékony célú, tiszta bevételét mindig a város szépítésére fordítják. A bál sikerét, nemcsak a rendkívül nagy érdeklődés bizonyítja, hanem az is, hogy számos más bál szervezői merítették már ötleteket a jász bálról.

Az egyesület működése alatt igen sokat tett a város neves szülőttei emlékének megőrzésében is. 1990 májusában hozták létre a Bajcsy-Zsilinszky Úti Általános Iskola udvarán a *Vásárhelyi-emlékkertet*, 1991 novemberében viszont *Vásárhelyi-emlékplakettet* alapítottak, amelyet minden évben két olyan személy vagy közösség kaphat meg, akik sokat tettek a természetes vagy épített környezet védelméért, illetve tudományos kutató és feldolgozó munkát végeztek. Az emlékplakettet és a vele járó pénzjutalmat, minden év májusában, a Vásárhelyi István emlékűnnepség keretében adják át.

Ugyancsak az egyesület nevéhez fűződik Déryné Széppataki Róza emlékének felelevenítése is. 1990-től, minden év szeptemberében egy szép ünnepség keretében emlékeznek meg városunk nagy szülöttéről, a magyar színjátszás úttörőjéről. Ekkor adják át a Déryné Művelődési Központtal közösen alapított Déryné-emlékplakettet, azoknak a személyeknek (minden évben két főnek), akik a színjátszás, az ének és hangszeres zene, valamint a táncművészet terén kiemelkedő előadói, oktatói vagy menedzselői munkát végeztek a Jászság területén.

Az egyesület minden évben megemlékezik március 15-ről, s koszorút helyeznek el a 48-as honvédek sírjánál, október 6-ról, az aradi vértanúk napjáról, valamint november 1-ről, amikor gyertyát gyújtanak a Védett temető kertben és az általuk gondozott egyéb síroknál. Nagy gondot fordítanak közösségi életük ápolására is. Rendszeresen szerveznek helyi (Zagyva túra, Hajta-túra) és távolabbi kirándulásokat (Csongrád, Galgamente, Miskolc, Zemplén, Bükk). 1994-ben baráti kapcsolatot létesítettek a jászdózsai Honismereti Szakkörrel és azóta jó néhány alkalommal dolgoztak már együtt. A vezetőség tagjai igen jó kapcsolatot alakítottak ki más Városvédő Egyesületekkel (Siófok, Nyíregyháza, Cegléd, Gyöngyös), de folyamatos az együttműködésük az országos szövetséggel is. Az egyesület titkára, Hortiné, Bathó Edit - akit 1996-ban az országos választmány tagjává választottak. -1994 óta rendszeresen részt vesz a szövetség által szervezett országos városvédő ifjúsági táborok munkájában. (Szanticska, Esztergom,

Kehida, Tata) 1995. augusztus 10-11-11-én az egyesület volt a házigazdája a Város- és Faluvédők XIV. Országos Találkozásának, amely igen remekül sikerült.

Az egyesület kezdettől fogva támogat minden nemes kezdeményezést (Jászsági Évkönyv elindítása, Jász Bandérium ruházata, természet-fotó kiállítás, Komáromi József utcai játszótér kialakítása, stb.) 1994 februárjától saját újsággal rendelkeznek, amely a "BERÉNYI KÁRMENTŐ" nevet viseli. A városvédő lap kezdetben kéthavonta, 1997-től évente 4 alkalommal jelenik meg, 16 oldalon. Főszerkesztője, az elindulástól 1996 októberéig *Muhoray György* volt, jelenleg *Kiss Erika* végzi a szerkesztési teendőket. Az újság nemcsak a helyi lakosok, de az országos szövetség elismerését is kivívta.

A városvédők tevékenysége közismert Jászberényben, de a Jászságon kívül is, munkájukat sokan támogatják és megbecsülik. Ennek fényes bizonyítéka, hogy Jászberény városa 1993. április 3-án PRO URBE - díjjal, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium 1995 decemberében pedig KÓS KÁROLY - díjjal tüntette ki őket.

A VÁROSVÉDŐ ÉS SZÉPÍTŐ EGYESÜLET TAGJAI 1997-ben

Baranyi Rita
Baráth Károly
Baráth Károlyné
Baráth Lajosné
Baráth Miklós
Baráth Miklósné
Baráth Tibor
Barta Ágnes
Barta László
Bathó András
Bányai Zoltán
Bányai Zoltánné
Bedőné Bakki Katalin
Bella Ferencné
Beszteri Éva
Bojtos József
Bolla János
Bolla Jánosné
Boros Dezső
Budai László
Bujdosó Béla
Bujdosó Béláné
Czigány István
Cserta István
Csirke László
Csörgő László
Darázs Melinda
Dobos László
Faragó László

Farkas Ferenc
Felber József
Gattyán István
Gergely László
Goda Zoltán
Gosztony Ernő
Haimhoffer András
Háfra Gergelyné
Hlavacska Andrásné
Horti István
ifj. Horti István
Hortiné Bathó Edit
Horváth György
Ilonka Zoltán
Jakus Vendel
Jakus Vendelné
Jakus Zoltán
Járominé Bolbás Erzsébet
Kelemen Orsolya
Kiss Erika
Kockásné Goda Gabriella
Laczkó József
Lóczy Béla
Magyar Levente
Máté Éva
Mészáros Mihály
Mészáros Mihályné
Miklós István
Molnár József
Muhi József
Muhari Lászlóné
Muhariné Bolla Ilona
Nagy András
Nagy István
Pecha Bertalan
Pecha Bertalanné
Puskásné Suhaj Csilla
Puskás Tibor
Puskás Gergely
Rózsa Lajosné
Reményfy Eszter
Reményfy Valéria
Sas István
Sas Istvánné
Sas József
Sas Veronika
Sas Timea
Sápiné Mihály Judit
Sebők József

Sebők Józsefné
Simon József
Sinka Imre
Sinka Imréné
Sisa Béla
Streitmann András
Streitmann Andrásné
Suba György
Suba Györgyné
Sugárné Konksek Aranka
Szabó Béla
Szabó Károly
Szántai Józsefné
Szántai Katalin
Szentesi Mihály
Szentésiné Tóth Edit
Telek Béla
Telek István
TiborcZ Zoltán I.
TiborcZ Zoltánné
TiborcZ Zoltán II.
Tóth Ferencné
Tóthné Muhari Ildikó
Török Imre

A VÁROSVÉDŐ ÉS SZÉPÍTŐ EGYESÜLET JOGI TAGJAI

Erzsébet Kórház
Jászsági ÁFÉSZ
Aprítógépgyár
Liska József Erősáramú Szakközépiskola és Gimnázium
Kossuth MgTSZ